



**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De Constitutionibus. Titulus II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

substantia, & essentia, seu natura diuina; est tamen pater, qui generat: filius, qui gignitur; Spiritus sanctus, qui procedit; vt distinctiones sint in personis, vnitas in natura: cap. 2. §. nos autem hoc tit. c. qui episcopus 23. dist. quæ per Moysen & sanctos Prophetas aliosque famulos suos, iuxta ordinatissimam dispositionem temporum, doctrinam humano generi tribuit salutarem: & tandem vnigenitus Dei filius Iesus Christus à torâ Trinitate communiter incarnatus, ex Mariâ semper virgine, Spiritus sancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex animâ rationali, & humanâ carne compositus, vna in duabus naturis persona, viam vitæ manifestius demonstraui. cap. 1. §. hæc sancta & §§. seqq. hoc tit. † Fides est substantiâ sperandarum rerum, argumentum non apparentiam: §. Paulus in epistola ad hebr. cap. 11. consistit in collectione articulorum siue symbolo apostolico; d. §. hæc sancta Trinitas & §§. seqq. c. hæc est fides 24. quasi. 1. d. c. qui episcopus 23. dist. e& eadem in substantiâ cum fide antiquorum, distat in qualitate; quia quod ipsi credebant de futuro, scilicet filium Dei natiurum, nos credimus de præterito scilicet Christum natum; vnde Math. 21. cap. turba autem quæ precedebant, & quæ sequebantur, clamabant, O sanna filio Dauid. † Vna est fidelium vniuersalis ecclesia; extra quam nullus omnino saluatur, in quâ idem ipse sacerdos est sacrificium Iesus Christus, cuius corpus & sanguis in sacramento altaris, sub speciebus panis, & vini, veraciter continetur, transsubstantiatis pane in corpus, & vino in sanguinem, potestate diuina, vt ad perficiendum mysterium vnitatis, accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Non solum autem virgines, & continentes, verum etiam coniugati, per rectam fidem, & operationem bonam, placentes Deo, ad æternam

merentur beatitudinem peruenire. c. 1. §. vna & §. fin. hoc tit.

De Constitutionibus.

Titulus II.

S V M M A R I A.

1. Consuetudo iudici est probanda.
2. Constitutio propriè est quod Princeps statuit, largè sumitur pro omni statuto etiam inferioris.
3. Constitutionem qui facere possint.
4. Concilium vniuersale aggregandi auctoritas est penes summum Pontificem.
5. Summus Pontifex est super Concilium vniuersale nec ab eo indicatur.
6. Concilium prouinciale conuocant primates, Metropolitani, seu illis impeditis Coepiscopus antiquior prouincie sed non Capitulum primitialis aut metropolitana ecclesia sede vacante.
7. Concilium episcopale seu synodale conuocat episcopus, ac sede vacante Capitulum Cathedralis ecclesia.
8. Constitutionis proprium est vt futuris negotiis scripto intelligatur.
9. Constitutio omnis habet clausulam derogatoriam ad rescripta contraria ad vtilitatem partium concessa.
10. Et si expressam habeat clausulam derogatoriam, eius forma est seruanda.
11. Constitutioni Conciliarij specialiter est derogandum; secluso Concilio Tridentino.
12. Constitutio Conciliarij quam dicatur.
13. Constitutio quomodo tollatur.
14. Leges allegari possunt in foro ecclesiastico.
15. Statuta laicorum non ligant clericos.
16. Statuta loci iudicij, vel loci contractus, an sine attendenda.

I Vs scriptum est certius, ideo præmittuntur titulus, de Constitutionibus, ac titulis

de Rescriptis, & postea subnectitur titulus de consuetudine. Allegans constitutiones, siue Statuta quia certa sunt, non tenetur ea producere. *c. pastoralis & ibi Pan. & Can. de fid. Instr. Bart. in l. omnes populi nu. 67. ff. de iust. & iur. per l. 1. in princ. vers. nam si quidem ff. ad Senatufc. Turpill. secus si alleget consuetudinem, ¶ quæ debet probari iudici. l. 1. C. qua sit longa consuet. gl. ff. in lib. 2. in verbo iuris, C. si contra ius vel iuris. pub. & ibi DD. allegantes obs. 96. cent. 5. Item positioni iuris non est respondendum; l. in omni ff. de iur. & facti ignor. gl. fin. in fin. de confess. l. ornamentorum ff. de auro & arg. leg. l. confessionibus cum l. seq. in fin. ff. de interrog. act. gl. in lib. 2. §. quod obseruari in verbo existimat. C. de iurciur. propt. calumn. positioni iuris non scripti est respondendum, quia non est certum, Bart. in l. 2. nu. 13. de confess. Bart. in l. prescriptione num. 11. C. si cont. ius vel iuris. pub. Bart. in 2. d. §. quod obseruari num. 29. ¶ Constitutio proprie est, quod princeps statuit; c. constitutio 2. dist. §. sed & quod principi Inst. de iur. nat. gent. largè sumitur pro omni statuto etiam inferioris, c. consuetudo §. fin. 2. dist. & ita sumitur in hac Rubricâ, sub qua tractatur non tantum de statutis Principum, sed etiam inferiorum, c. cum omnes, c. qua in ecclesiarum c. cum in hoc tit. ¶ Constitutionem facere possunt Papa, c. fin. hoc tit. c. inter alia de sent. excomm. c. sic omnes & c. seqq. 19. dist. c. in causis de sent. & re iud. Legatus, c. fin. de offic. legat. cap. 1. de locat. & cond. c. quod dilectio de consang. & affin. Archiepiscopus, Episcopus, c. si quis de maior. & obed. c. vestra de locat. & cond. Differentia est in publicatione: Constitutiones summi Pontificis sufficit in vrbe publicari, vt omnes ligent; l. necessarium §. post ea ne diuisus & ibi Bald. n. 2. ff. de orig. iur. c. 1. & c. quod nec sufficit de possul. Pralat. nisi habeant appositum decretum publicationis speciale. c. 1. de locat. & cond. c. quoniam de Simon. c. ita quorundam de iud. c. omn.*

§. unde hoc de penit. & remiss. Archiepiscopus & Episcopus tenentur sua statuta plebibus nota facere. c. fin. 18. dist. Item Constitutionem condunt Abbas, c. cum ad Monasterium §. Abbati vero de stat. Monach. Prælatus, Innoc. in c. eum ad Ecclesiarum n. 1. de offic. ordin. Capitulum, c. cum accessissent hoc tit. c. significatum de prob. gl. in cap. 2. §. ceterum in verbo statutum de verb. signif. in 6. c. 1. de his q. fi. a. mac. part. cap. Populus, Bart. in l. omnes populi nu. 3. & seq. ff. de iust. & iur. c. qua in ecclesiarum hoc tit. quodlibet Collegium approbatum, c. ex literis hoc tit. l. 1. §. quibus autem ff. quod cuiusque vniuersit. nom. & ibi DD. Bart. in d. l. omnes populi n. 6. Iudices, Bart. in d. l. omnes populi num. 8. prout locis opportunis latius dicitur, & fusè traditur in §. constat. autem, & §. seqq. instit. de iur. natur. gent. & ciuil. item Concilium vniuersale, c. 1. & 2. & 3. dist. 15. cap. habeo & c. seqq. 16. distinct. gl. in sum. dist. 17. Concilium prouinciale, 18. dist. in summa de Consiliis & c. seqq. Synodus episcopalis, c. pen. & fin. 18. dist. de quibus pauca attingemus. ¶ Auctoritas aggregandi Concilij vniuersalis est penes summum Pontificem, & sedem Apostolicam; dist. 17. in summa & c. 1. & 3. & seqq. & c. regula §. porro dist. 3. & ibi gloss. cui si Romanus Pontifex interesse impediatur, vnum vel plures legatos, ad hoc specialiter destinatos, constituere solet, c. regula vestra & ibi gloss. 1. dist. 17. alias non concilium, sed conuenticulum aut conciliabulum censetur; & quidquid in eo actum est, irritum habetur & vacuum: c. multis dist. 17. c. regula & c. seqq. 17. dist. Episcopi secundum ordinationis suæ tempus, siue ad conferendum in Concilio siue ad subscribendum, & votandum, Gemin. in c. definitus 22. dist. vel in qualibet aliâ re, sua attendunt loca, tempusque ordinationis non ad ecclesias, sed ad personas refertur; c. fin. dist. 17. c. episcoporum 74. dist. c. fin. in fine 75. dist. cap.

§ 1. de maior. & obed. † Summus Pontifex est
 super Concilium, nec ab eo iudicatur, sed
 tota eius causa Dei iudicio referuatur. c. con-
 filia §. Symachus dist. 17. c. quamuis dist. 21. c. o-
 mnes 22. dist. c. significasti §. aiunt in concilio de
 elect. gloss. fin. in c. ex parte de cap. monach. Propos.
 in rubrica de appellat. num. 35. & 36. c. postremo
 sess. 25. Prouincialia concilia, pro exhortatio-
 ne, moderandis moribus, corrigendis excel-
 sibus, controuersijs componendis, debito
 in diuinis officijs regimine, deque congruâ
 in his cauendi seu modulandi ratione, c.
 cum dignitates §. cetera sess. 24. addendis, re-
 mittendisue ijs, quæ circa examinationis
 formam, in collatione parochialium eccle-
 siarum sunt constituta, c. expedit in fine sess. 24.
 alijsque ex sacris Canonibus permissis, 18.
 § dist. in summa & c. 1. & seqq. c. sicut de accusat. †
 primates, sine auctoritate metropolitani,
 Zabar. in c. graue in 2. quest. de prebend. vbi late
 tractat. de cons. prouinc. & metropolitani, per
 seiplos sine auctoritate primatis, c. si quis epi-
 scopus §. integrum 92. dist. gloss. in summa dist.
 17. cap. 2. & ibi gl. in verbo metropolitani dist. 18.
 seu illis legitime impeditis, coepiscopus an-
 tiquior, in suâ prouinciâ, sed non capitulum
 primitialis, aut metropolitane ecclesie sede
 vacante, cap. 2. sess. 24. ibi metropolitani per seiplos
 c. sicut ibi metropol. de accus. quolibet saltem tri-
 ennio, iure decretorum quolibet anno, c.
 quoniam dist. 18. c. sicut de accus. c. cum sit §. si quis
 de iudicis & c. post octauam resurrectionis
 Domini nostri Iesu Christi, seu alio com-
 modiori tempore, pro more Prouinciæ co-
 gere debent: alias canonicis panis subia-
 ceant, d. i. quoniam §. hunc ergo. In quo Epi-
 scopi omnes, requisiti vna vocatione per li-
 teras, Gemm. in cap. 1. nu. 5. de penit. in 6. & Can.
 c. si episcopus & ibi gloss. in verbo preceptione 18.
 dist. & Can. conseruato metropolitani pri-
 uati, siue honore, secundum ordinationis

suæ tempus, alius alij locum deferens, c. pla-
 cuit 1. dist. 18. c. fin. dist. 17. personaliter, c. non
 oportet dist. 18. Innoc. in c. graue de prebend. aut
 propter necessitatem seu impedimentum
 graue, vel senectutem, c. episcopus & ibi Gemm.
 & Can. cap. placuit. 18. dist. aut vocationem à
 rege, c. si episcopus & ibi Gemm. & Can. 18. dist.
 c. cum parati de appell. per legatum, c. episcopus
 1. dist. 18. c. si egrotans §. quæstion. 3. qui excusa-
 tiones literariæ, conscriptas de ferat archi-
 episcopo, non autem synodo, alias suæ ec-
 clesie communionem debent esse contenti, c.
 placuit 2. dist. 18. & ibi Gemm. sub num. 1. & Can.
 c. si episcopus dist. 18. in vnum congregantur:
 nec non abbates c. ex ore de priuil. c. vi aposto-
 lica eod. tit. in 6. (qui regulariter non compelluntur ad Synodum prouincialem venire, c.
 fin. & ibi Gemm. 18. dist. c. episcopus 2. dist. 18.
 tamen expedit eis vt veniant, propter statu-
 ta, quæ ibi fiunt, quandoque in eorum præ-
 iudicium, quæ si præsentem, sint poterunt im-
 pedire, ne fiant,) Gemm. in c. episcopus et. 2. n.
 1. dist. 18. quando habent populum, aut mem-
 bra non exempta, aut territorium propri-
 um, iurisdictionemque quasi episcopalem
 intra ambitum prouinciæ. Quarant. de Con-
 cil. prouinc. in 3. quest. & ibi late additio c. conue-
 nientibus §. religiosissimi monachi & ibi gl. &
 Can. 1. quest. 7. etiam si sint commendatarij
 perpetui, in Sacris ordinibus constituti, con-
 uenire omnino tenentur, & secundum tem-
 pus suæ promotionis ad abbatiam in digni-
 ori loco collocantur, tempusque promotio-
 nis non ad monasteria sed ad personas re-
 fertur. arg. Consist. Pij. Pap. 17. 95 in Bullar. ian-
 do c. fin. 17. dist. & c. placuit. 18. dist. Solique ab-
 bates habent vocem decisuam, qui habent
 iurisdictionem quasi episcopalem, & vsum
 pontificalium ex priuilegio apostolico, Qua-
 rant. de Concl. prouinc. in 3. quest. & ibi additio 1.
 in fine. Thom. Camp. de auctorit. Sacri Concilii.

c. 7. quia habere vocem, decisiuam est iurisdictionis, c. suffraganeis & ibi Pan. in not. & c. transmissam de elect. ceteri consultiuam: Præterea conueniunt cathedralium ecclesiarum capitula. c. fin. de his quæ sunt à prelat. & Innoc. in d. c. graue. quæ habent vocem consultiuam, & possunt comparere, per procuratorem, c. fin. & ibi Pan. nu. 4. de his quæ sunt à prelat. sine conf. cap. c. graue & ibi Zab. in 3. & 5. quæst. de prebend. & alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis ijs, quibus cum imminente periculo transgredendum esset: nec episcopi comprouinciales, prætextu cuiuslibet consuetudinis ad metropolitanam ecclesiam, inuiti accedere compelluntur: Idem episcopi, qui nulli archiepiscopo subijciuntur, aliquem vicinum metropolitanum semel eligunt: ac eius electio ligat successores, in cuius synodo prouinciali, cum alijs interesse debeant, & quæ ibi ordinata sint, obseruent; in reliquis eorum exemptio Salua & integra manet c. 2. sess. 24. Si quis synodo adesse neglexerit, vel cætum fratrum antequam consilium dissoluatur, crediderit esse deserendum, alienum se à fratrum communione agnoscat, nec eum recipi liceat, nisi sequenti in synodo fuerit absolutus, c. si episcopus el. 2. cc. seqq. dist. 18. c. certum xi. quæst. 2. contra regulam, absolutio excommunicati non debeat differri, c. qua fronte de appell. Quicumque in patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos promoti, in primâ synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, debent omnia & singula in concilio Tridentino statuta, palam recipere, nec non veram obedientiam summo Pontifici spondere, simulque omnes hæreses à sacris Canonibus & generalibus Concilijs, ac etiam Tridentino damnatas, publicè detestari, & & anathematizare: quod si quis exsupradictis omnibus renuerit, episcopi compro-

uinciales statim summum Pontificem, sub panâ indignationis diuinæ, admonere tenentur, las. in l. vnica nu. 2. ff. si quis ius dicenti non obtemp. interimque ab eius communione abstinere: c. 2. sess. 25. Hæc concilia, siue ille qui concilijs præest, habet ordinariam iurisdictionem, & definitionem, de consilio tamen & assensu aliorum episcoporum, & abbatum, vel maioris partis, in omnibus causis, quæ vertuntur inter episcopos & clericos, c. sicut olim de accusat. c. scitote 6. quæst. 3. c. propter 18. dist. late Zab. in c. dudum in 6. quæst. de prebend. vbi plures alias quæstiones deciderat. Quarant. de Concil. prouinc. quæst. 23. & 3. quæst. seqq. ac in causis, quæ de sui natura tractantur in istdem concilijs; non competit ius auocandi domum: in alijs causis competit. Zab. in c. graue in 4. quæst. de prebend. & in alijs quæst. seqq. de paruis negotijs, & de ijs, quæ spectant ad onus, possunt condere canones, c. catholica xi. dist. c. 1. de consecrat. dist. 3. gloss. in c. regula §. porro in verbo legato dist. 3. de magnis rebus non possunt, c. multis dist. 17. c. quoties 24. quæst. 1. c. concilia in princip. dist. 17. sed habent auctoritatem imponendi & indicendi, quod alias statutum est, dist. 18. in summa c. sicut de accusat. Ex constitutione Sixti V. edita vigesima tertia martij, 1584. statuta conciliorum prouincialium transmittuntur ad curiam, & per sacram congregationem Dominorum Cardinalium deputatam, pro interpretatione & executione Concilij Tridentini recognita, & approbata publicantur, & post lapsum sex mensium ligant, c. fin. 18. dist. Metropolitani, qui ex his quæ defert episcopus secum, siue iumentum, siue aliquam speciem expetierit, soluit quadruplum: c. quoniam §. fin. 18. dist. eulogiæ non sunt requirendæ, nec vtrò delatæ respiciendæ, c. de eulog. 18. dist. † Episcopalia siue synodalia concilia sunt, quæ episcopus

scopus sine auctoritate metropolitani, gloss. in summa 17. dist. ac, sede vacante, capitulum cathedralis ecclesie, Henric. Botteus de Synodo episcop. p. 1. nu. 4. & seqq. Ioan. Franc. Pavinus de offic. & potest. cap. sede vacante p. 1. princ. quest. 7. sub n. 3. c. 2. §. synodi quoq; Diocesana quotannis celebrentur sess. 24. cap. sicut ibi in episcopaliibus Synodis annuam per singulas diacesis celebrand. de accus. in luâ diaccesi singulis annis conuocat, dum inter suos abbates & clericos cognoscit, c. annis singulis 18. dist. ad quæ tenentur accedere omnes parochi, ac cunctus clerus ciuitatis & diaccesi, ita tamen, quod ecclesijs non subtrahatur diuinum officium: ac etiam laici, si ex causa per episcopum vocentur, c. fin. 18. dist. Pan. in cap. quod super his de maior. & obed. Innoc. in d. c. graue. exempti ones, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec generalibus capitulis subduntur; ut sublata videatur distinctio, quæ fiebat iure decretalium in exemptis, an habeant populum vel non habeant; gloss. in c. dilectus in verbo de lege turid. de offic. ordin. gl. in c. quod super his & utrobique Can. de maioris. & obedient. Gemin. in c. episcopus el. 2. qui distinguit 18. dist. & ratione parochialium, aut aliarum ecclesiarum, etiam annexarum, ij omnes, qui earum curam gerunt, quicumque illi sint: c. 2. §. synodi quoque sess. 24. c. ex ore de priuileg. nisi in citatione episcopus expresserit, causam non licitam, aut notoriè constet, quod aliquid velit disponere, contra canones. c. quod super his de maior. & obed. Promoti ad beneficia ecclesiastica, qui in synodo diaccesana conuenire debent, in ea synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, facere & obseruare tenentur ea, ad quæ promoti ad episcopales, & maiores ecclesias tenentur, alias secundum formam sacrorum canonum puniantur. d. c. 2. §. ceteri sess. 25. In hac synodo singuli episcoporum suis ecclesijs notificare

studeant, quæ in concilijs prouincialibus statuta, & definita sunt: quod si quisquam hæc parui pendenda crediderit, pæna suspensionis ab officio, duorum mensium, persistat vsquequaque multatus. c. fin. dist. 18. & ibi gloss. c. sicut in fine de accusat. Item possunt condere canones episcopales, de negotijs paruis: gloss. fin. in summa dist. 18. gloss. 1. in c. 2. de maioris. & obed. in ea examinatores ab episcopo, seu eius vicario ad minus sex proponuntur in particulari & nominatim, Garc. de benef. p. 9. cap. 2. §. 2. n. 333. & 335. & seqq. qui synodo satisfaciant, & ab ea approbentur, vt secum examen perficiant, ad singulas parochiales vacantes; c. expedit §. examinatores sess. 24. Garc. de ben. p. 9. c. 2. n. 64. & seqq. quorum officium morte episcopi non expirat, Garc. de benef. p. 9. c. 2. n. 73. & seqq. sed eis mortuis vel impeditis, episcopus vel capitulum, sede vacante, alios non potest creare, donec synodus habeatur: Garc. de benef. p. 9. cap. 2. n. 81. & seqq. contra decis. Rota. ibidem n. 87. & seqq. allegat. ac deputantur quatuor aut etiam plures probatæ & qualificatæ personæ iuxta constitutionem Bonifacij Papæ octaui, quæ incipit, statutum, quibus causæ ad forum ecclesiasticum pertinentes, à sede apostolicâ in partibus delegandæ committantur. c. quoniam sess. 25. Garc. de benef. p. 9. c. 2. n. 76. & seqq. & n. 349. & seqq. ead. p. 9. c. 2. §. 2. Publicatur synodus diaccesana absque præuâ recognitione & approbatione per sacram Concilij Tridentini congregationem. Quarant. in summa bullarij verbo synodus diaccesana. Cuiusuis constitutionis proprium est, vt futuris negotijs scripta intelligatur, non præteritis, nisi expresserit: c. 2. & c. fin. & ibi gl. fin. hoc tit. c. deliberatione §. fin. in fine de offic. deleg. in 6. & ibid. Archid. & Can. & actus contra prohibitionem legis factus, est nullus ipso iure, etiam si lex hoc non expresserit. c. qua contra de reg.

reg. tur. in 6. c. imperiali 25. quest. 2. c. vides dist. 10. Idem iuris est si actus fiat contra formam à lege datam. c. tua nos in sine de sponsal. sententia lata contra ius est ipso iure nulla quando error est in sententiâ expressus, l. si cum inter C. quam prouoc. non est neces. 1. a. in l. ius pluribus n. 3. 4. & seqq. vbi ampliat & limitat ff. de iust. & iur. & ibi DD. ac etiam quando lata est contra statutum redactum in volumine statutorum, Bald. in d. l. si cum inter C. quam prouoc. non est neces. Caputaq. decis. 136. par. 2.

9 Omnis ¶ constitutio habet clausulam derogatoriam, ad rescripta contraria, ad vtilitatem partium concessa; vt ad validitatem ipsorum sit necesse facere mentionem de iure contrario, saltem in genere, videlicet non obstante quacunque lege quæ in contrarium loquatur: c. rescripta 25. quest. 2. gloss. in cap. 1. in verbo noscatur hoc tit. in 6. gl. fin. in l. fin. C. si contra ius vel vtilit. pub. Felin. in c. nonnulli n. 9. de rescript. & ibi Pan. n. 10. Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verbis non obstante in principio nisi ¶ constitutio habeat expressam clausulam derogatoriam, cuius forma est seruanda: l. neminem C. de canon. frum. vrb. Rom. lib. 11. & ibi Bart. & DD. gloss. in l. omnis & ibi Bart. n. 2. & DD. ff. de aqueduct. lib. 21. si requirat specialem mentionem, non sufficit generalis, c. vnico de excessib. Pralat. in 6. aut ¶ sit conciliaris, cui specialiter est derogandum, c. nonnulli de rescript. c. eam te de at. & qualis. 1. a. in l. fin. n. 4. c. si cont. ius. vel vtilit. pub. & Oldrad. cons. 326. n. 1. & seqq. immo singulariter, Bald. in l. humanum not. 3. C. de leg. Felin. in d. c. nonnulli post n. 2. quamuis eius series & dispositio fuerit narrata, c. ex parte de c. monach. Ripa. post Archid. & alios in cap. 1. sub n. 8. de iud. Rot. diuers. decis. 338. n. 6. p. 1. Cesar. decis. 3. n. 12. de rescript. aut sit redacta in corpore iuris, vel summus Pontifex concedat priuilegium: d. c. ex parte Rot. diuers. decis. 122. n. 2. & 3. p. 1. secluso concilio

Summa in Decretales.

lio Tridentino, quod declarauit omnia & singula sub quibuscunque clausulis & verbis, quæ in eo statuta sunt, ita decreta fuisse, vt in his salua semper auctoritas sedis apostolicæ & sit, & esse intelligatur; c. 21. sess. 25. contra quod summi Pontifices rescribunt, sine speciali & generali derogatione. Pius V. in suo motu proprio publicato & registrato in cancellaria apostol. 1570. die sabbat. die 23. decemb. pontif. anno 5. Garc. de benef. part. 4. cap. 5. n. 25. & 30. & seqq. plures decisiones referens Felin. in c. at si clerici §. de adulterijs, sub nu. 2. de iud. Iacobat. de cõcil. l. 5. ar. 19. n. 21. qualis declaratio & submissio non fuit facta à cæteris concil. generalibus: & quod sit multorum auctoritate, dicitur maioris roboris; c. prudentiam in fine princ. de offic. & potest. iud. deleg. idè difficilius Papa dispensat contra constitutiones conciliorum, c. post translationem in sine de renunciat. c. sunt quedam & cc. seqq. 25. quest. 1. licet eas solus tollere possit, sine consilio: c. sicut sancti & ibi gl. fin. dist. 15. c. vbi periculum §. 1. & ibi gloss. in verbo concilio de elect. in 6. Felin. in c. 1. n. 24. hoc tit. & ibi Can. contra eas nullo modo dispensare possunt, legatus, à latere, c. dilectus 1. de prab. iuncto c. 2. de concess. prabend. Clem. 1. & ibi gloss. in verbo eligatur de elect. & DD. aut episcopus, c. cum dilectus & ibi gloss. in verbo de atate de elect. & ibi Pan. Dicitur ¶ constitutio conciliaris, quam facit Papa in concilio generali, vel quæ fit sacro approbante concilio, c. vbi periculum de elect. in 6. Clem. 1. de elect. c. sacro. de sent. excomm. vel quæ fuit facta in concilio, & à Papa approbata, c. 1. de pact. c. p. de sponsal. & c. 10. de iud. & ibi Dec. in princ. pulchre Rot. diuers. dec. 123. p. 1. qua contrarias opiniones refusat. Tollitur ¶ constitutio prior per posteriorem, illi contrariam; quamuis nullam de priore constitutione mentionem fecerit: c. 1. hoc tit. in 6. c. 1. de cogn. spirit. l. non est nouum ff. de leg. gl. 1. mag. in c. quoniam dist. 182.

B sed

sed non tollitur statutum, siue consuetudo specialis præcedens & rationabilis, nisi expressè caueatur in ipsa, *d. c. l. hoc tit. in 6. & ibidem monach. & Can. vt de his copiosius traditur per DD. in §. pen. Instit. de iur. natu. gent.*

¹⁴ ad quos me remitto, In foro ecclesiastico licet allegare leges imperiales, *c. super specula de priuileg. c. 1. de nou. oper. nunt. c. si in adiutorium & c. quis autem & c. seq. dist. 10. c. quo iure dist. 8.* imo iura ciuilia generaliter disponentia, etiam si pænã contineant, habent locum in foro canonico contra clericos & ecclesias, quando contractum, in iure canonico cautum non reperitur; *c. ecclesia primo & ibi Host. & Ioan. Andr. n. 9. vt lit. pend. c. 1. §. fin. dist. 10. c. suscipitis in fine c. pen. & fin. dist. 10. Rot. decis. 72. n. 32. & seqq. p. 2. Anch. in c. hac constitutione in 4. de off. leg. in 6. not. & quando iure ciuili denegatur actio ob magnam æquitatem, denunciatio euangelica non potest intentari; *Pan. in c. fin. num. 26. & seqq. de præscript. Bald. in c. vnico §. si quis per triginta post n. 10. & seqq. si de feud. fuer. controu. inter. dom. & agn.**

¹⁵ statuta vero laicorum non obligant clericos *c. ecclesia B. Maria & ibi Pan. in repet. n. 26. & 37. & DD. communiter de constit. auth. casta & ibi Bart. n. 2. & DD. C. de sacros. eccles. Gail. obs.*

¹⁶ *32. & seq. n. 2.* In foro præparatorijs iudiciorum inspicienda sunt lex, statutum & consuetudo loci iudicij, in Concernentibus verò decissionem causæ, respicienda sunt statutum & consuetudo loci contractus, etiam si res de qua contractum est sit alibi sita *Ias. post Bart. in l. cunctos populos, num. 17. 20. & 41. Bald. num. 93. & seqq. & dd. communiter C. de summa Trini.* quando vnus duntaxat est locus contractus, vbi verò duplex est, vt quia in vno loco initus est, alius autem locus destinatus sit solutioni, tunc quoque solennitates & cætera quæ debent adhiberi vel impleri tempore contractus, inspicienda est obseruantia loci in

quo fuit contractum, sed quoad ea quæ veniunt implenda post contractum in esse productum in loco solutioni destinato, inspicienda sunt consuetudo & statuta loci destinatæ solutionis *Myns. obs. 82. cent. 4.*

De rescriptis.

Titulus III.

1. Rescriptum largè & strictè sumitur.
2. Rescriptorum, alia sunt gratia, alia iustitia.
3. Rescripti tres sunt partes.
4. Rescripta gratia & iustitia diuerso iure censentur, nam rescriptum per sub & obreptionem impetratum ad beneficia est ipso iure nullum.
5. Rescripta ad lites per sub & obreptionem impetrata, non sunt nulla ipso iure, sed ope exceptionis.
6. Citatio non est necessaria in impetratione rescripti.
7. Surreptio committitur in exprimendo falsum & verum tacendo, & quis eam probare teneatur.
8. Narratiua supplicantis, duplicis sunt generis, quadam sunt simpliciter pars gratia, quadam absolutè causa concessionu, vel concessionu magis clausulata.
9. Narratiua Papa non probat quando super ea non fundatur intentio Papa, si super ea fundatur intentio Papa, adhibenda est distinctio, an sit de facto proprio, vel de facto alieno.
10. Narratiua Papa emanata ad petitionem partis non probat, nec transferre onus probandi.
11. Rescripta gratia perpetua sunt, sed rescripta ad lites intra annum presentari debent.
12. In Rescriptis gratia inspiciuntur tempus date, in rescriptis iustitia, tempus presentationis.
13. In Rescriptis gratia ex errore in facto proprio pra-